

Article history:
Received 21 May 2024
Revised 06 October 2025
Accepted 13 October 2025
Initial Published 08 November 2025
Final Publication 09 April 2026

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 5, Issue 1, pp 1-22

E-ISSN: 2981-1759

The Effectiveness of the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Cognitive Abilities Enhancement Package on Marital Conflict in Couples Referring to Counseling Clinics

Majid Reza. Rajabi¹ , Nezam. Hashemi^{2*} , Aboutaleb. Saadati-Shamir³

¹ Department of General Psychology, KI.C., Islamic Azad University, Kish, Iran

² Department of General Psychology, Amin University of Law Enforcement Sciences, Tehran, Iran

³ Department of Educational Psychology and Personality, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: nh13450217@yahoo.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Rajabi, M. R., Hashemi, N., & Saadati-Shamir, A. (2026). The Effectiveness of the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Cognitive Abilities Enhancement Package on Marital Conflict in Couples Referring to Counseling Clinics. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 5(1), 1-22.

© 2026 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: This study aimed to examine the effectiveness of the Maher crystallized intelligence-based psycho-cognitive abilities enhancement package in reducing marital conflicts and improving the relationship quality of couples attending counseling clinics in Tehran.

Methodology: The research adopted a semi-experimental design with pre-test, post-test, and follow-up stages using a control group. The statistical population included couples with communication problems referred to counseling centers in Tehran during 2023–2024. Forty couples were randomly assigned to experimental and control groups. Data were collected using the Spanier Marital Adjustment Questionnaire and the Thaneizaker Marital Conflicts Questionnaire. The experimental group received 17 sessions of 90-minute group training based on the Maher crystallized intelligence package, covering emotional, social, spiritual, analytical, and metacognitive intelligences. The control group received no intervention. Data were analyzed using repeated measures ANOVA in SPSS version 27.

Findings: Results from paired t-tests and repeated measures ANOVA revealed a significant reduction in marital conflict scores in the experimental group in both post-test and follow-up stages ($p < 0.05$), while no significant changes were observed in the control group. The intervention produced meaningful improvements across all subscales of marital conflict, including decreased cooperation, reduced sexual relationship issues, lowered emotional reactivity, decreased child support seeking, balanced relationships with relatives, and decreased financial separation. The effects remained stable during follow-up, indicating the durability of the intervention's impact.

Conclusion: The findings demonstrate that the Maher crystallized intelligence-based psycho-cognitive enhancement package serves as an effective, multifaceted intervention for reducing marital conflicts and enhancing marital adjustment and relationship functioning among couples.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Marital relationships constitute the foundation of the family system, which in turn forms the cornerstone of emotional and social stability in society. However, in recent decades, marital relationships have increasingly faced challenges arising from sociocultural, economic, and psychological transformations, leading to heightened rates of conflict and divorce (Tasew & Getahun, 2021). Marital conflict, as a multidimensional and dynamic process, reflects incompatibilities in communication, emotional expression, and value systems between spouses (Shakeri et al., 2019). Empirical evidence indicates that the persistence of unresolved conflict can erode marital satisfaction, trust, and intimacy over time, culminating in emotional detachment and the dissolution of marital bonds (Dillon et al., 2015; Zarei Mahmoodabadi et al., 2011).

In the domain of family psychology, the management of marital conflict is increasingly linked to the development of cognitive–emotional capacities that enable individuals to regulate affective responses and engage in constructive communication. One of the most promising constructs in this regard is crystallized intelligence — the ability to draw upon accumulated knowledge, experience, and reasoning to address complex interpersonal situations (Schneider & McGrew, 2012). In contrast to fluid intelligence, which concerns novel problem-solving, crystallized intelligence represents the wisdom and integrative understanding that emerges through lived experience, self-reflection, and social learning (Schneider & McGrew, 2018). The Cattell–Horn–Carroll (CHC) model conceptualizes crystallized intelligence as a higher-order domain that encompasses emotional, analytical, social, and metacognitive dimensions (Saadati Shamir & Zainab Zahmatkesh, 2022). These facets collectively support adaptive emotional regulation, empathy, and problem-solving — all of which are central to resolving marital disagreements.

Within this framework, emotional intelligence, as one of the key components of crystallized intelligence, plays a vital role in fostering self-awareness, empathy, and emotional regulation in interpersonal contexts (Chernis & Adler, 2023). Studies show that couples with higher levels of emotional intelligence are better able to understand their partner's emotions, communicate effectively, and manage conflicts collaboratively (Navabinejad et al., 2024; Parsakia et al., 2023). Furthermore, emotional intelligence has been identified as a mediating factor in the relationship between marital conflict and infidelity tendencies (Navabinejad et al., 2024), emphasizing its importance for relational stability.

The relevance of crystallized intelligence extends beyond individual capacities to the broader sociocultural context of marriage. As Dillon et al. (2015) highlighted, sources of marital conflict often

vary across cultural frameworks, reflecting differences in gender roles, family expectations, and intergenerational influence (Dillon et al., 2015). Similarly, Rezapour Mirsaleh et al. (2022) found that in Iranian families, early marital conflicts frequently stem from family interference and weak boundary management (Rezapour Mirsaleh et al., 2022). These findings underscore the need for culturally sensitive interventions that enhance not only emotional regulation but also social and cultural intelligence — key components of crystallized intelligence (Putnam, 2000).

Recent therapeutic innovations have shifted toward integrative, psycho-cognitive interventions designed to cultivate such multi-level capacities. Bahrami Hidaji et al. (2023) demonstrated that an educational package based on couples' lived experiences significantly improved emotional intimacy, marital adjustment, and conflict resolution (Bahrami Hidaji et al., 2023). Similarly, Shafaghi et al. (2024) found that cognitive-behavioral therapy (CBT) enhances marital commitment and conflict management by restructuring dysfunctional beliefs and promoting adaptive cognition (Shafaghi et al., 2024). In alignment with these approaches, the present study employs the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Cognitive Abilities Enhancement Package, a structured educational intervention developed based on the CHC theoretical model, designed to enhance emotional, social, analytical, and spiritual intelligences among couples.

Building upon prior findings from meta-cognitive and emotion-regulation research (Ferguson & Karantzas, 2023; Frye et al., 2020), this intervention seeks to empower couples by fostering higher-order reasoning and emotional balance in conflict situations. As Matoff (2018) argued, integrating cognitive and dynamic therapeutic principles can strengthen emotional awareness and promote long-term relational transformation (Matoff, 2018). Moreover, recent studies in diverse contexts — such as Spaumer et al. (2025) in African marriages (Spaumer et al., 2025) and Nguyen et al. (2025) in multicultural families (Nguyen et al., 2025) — suggest that adaptive intelligence and family resilience mediate the effects of social stressors on relationship quality.

Therefore, in light of both global and local evidence, strengthening crystallized intelligence may offer a sustainable framework for addressing marital distress. The Maher model, with its multidimensional focus on emotional, analytical, and social competencies, aims to facilitate cognitive–emotional integration, enabling couples to respond to conflicts constructively. Accordingly, the present study aimed to examine the effectiveness of the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Cognitive Abilities Enhancement Package in reducing marital conflicts among couples attending counseling clinics in Tehran.

Methods and Materials

This research employed a semi-experimental design with pre-test, post-test, and follow-up phases using a control group. The statistical population included all couples experiencing marital and communication difficulties who attended psychological counseling centers in Tehran during 2023–2024. A purposive sampling method was applied, followed by random assignment of 40 couples into experimental and control groups (20 couples per group). Data collection instruments included the Spanier Marital Adjustment Questionnaire and the Thanei-Zaker Marital Conflicts Questionnaire, which assess dimensions such as cooperation, sexual relationship, emotional reactivity, child support seeking, relationships with relatives, and financial separation.

The experimental group participated in a 17-session intervention based on the Maher Crystallized Intelligence Package, with sessions held twice weekly for 90 minutes each. The program focused on

developing emotional, social, analytical, spiritual, and metacognitive intelligence through group discussions, role-play, situational analysis, and reflective dialogue. The control group received no intervention during the same period. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential tests, including paired t-tests and repeated measures ANOVA, with Bonferroni post-hoc comparisons, conducted via SPSS version 27.

Findings

Descriptive statistics indicated homogeneity between groups in terms of demographic variables such as age and duration of marriage. Inferential analyses demonstrated that the Maher intervention significantly reduced overall marital conflict scores in the experimental group across all measurement phases ($p < 0.05$). The results of the paired t-test revealed statistically significant differences between pre-test and post-test means across all conflict subscales in the experimental group, while no significant changes were observed in the control group.

Repeated measures ANOVA confirmed significant main effects for both time and group factors, as well as a significant interaction effect between group and time. Post-hoc Bonferroni comparisons showed a significant reduction in conflict levels from pre-test to post-test and sustained improvements at follow-up. The intervention led to decreases in all subdimensions of marital conflict: cooperation deficits, sexual relationship dissatisfaction, emotional reactivity, reliance on child support, and family interference. Additionally, the effect sizes were substantial ($\eta^2 > 0.3$ across subscales), demonstrating robust intervention impact and retention at follow-up.

Discussion and Conclusion

The findings of this study confirm that enhancing crystallized intelligence through structured psycho-cognitive training effectively reduces marital conflict and improves relationship functioning. The sustained reduction in conflict scores across follow-up stages suggests that the intervention produced stable cognitive-emotional transformations rather than temporary behavioral changes. This durability aligns with the CHC model's proposition that crystallized intelligence reflects deeply internalized cognitive frameworks that inform reasoning and emotional regulation.

From a theoretical standpoint, these results reinforce the view that marital harmony is not solely contingent on behavioral adjustment but rather on the cognitive and emotional competencies underlying interpersonal interaction. By activating multiple dimensions of crystallized intelligence — particularly emotional, social, and analytical capacities — the Maher package appears to have fostered self-reflection, empathy, and cooperative problem-solving. The observed improvements in emotional regulation are consistent with the argument of Ferguson and Karantzas (2023), who identified self- and partner-regulation as key determinants of relational stability. Similarly, the intervention's emphasis on emotional awareness and communicative empathy resonates with findings by Chernis and Adler (2023), emphasizing that promoting emotional intelligence strengthens interpersonal trust and understanding.

Culturally, the results extend prior findings on the role of family structures and intergenerational boundaries in marital dynamics. The reduction of familial interference and improved relational independence among participants support the view that developing social and cultural intelligence enables couples to maintain balanced relationships within extended family systems, a common challenge in collectivist societies. These findings align with the social capital theory of Putnam (2000), which underscores trust and relational cohesion as foundations of social and familial stability.

Furthermore, the integration of spiritual and metacognitive components into the Maher model likely contributed to the long-term effects observed. Spiritual intelligence fosters meaning-making and tolerance, while metacognition enhances awareness of one's thought processes during conflicts, allowing couples to respond reflectively rather than reactively. This dual mechanism promotes both emotional resilience and analytical clarity, facilitating constructive dialogue and reconciliation.

In summary, this study substantiates the efficacy of the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Cognitive Abilities Enhancement Package as a multidimensional and culturally adapted intervention for marital conflict resolution. By strengthening the intertwined domains of cognition, emotion, and social understanding, it not only mitigates conflict but also cultivates relational harmony, mutual respect, and enduring psychological well-being. The model presents a promising avenue for family therapists, counselors, and educators aiming to foster emotional literacy and cognitive integration within couple relationships.

The implications of these findings extend beyond therapeutic contexts to preventive applications in premarital counseling, family education, and community mental health initiatives. The study highlights the transformative potential of crystallized intelligence development as a foundation for relational stability, empathy, and resilience in contemporary marital life.

وبسایت مجله

تاریخچه مقاله

دریافت شده در تاریخ ۱ خرداد ۱۴۰۳

اصلاح شده در تاریخ ۱۴ مهر ۱۴۰۴

پذیرفته شده در تاریخ ۲۱ مهر ۱۴۰۴

اولین انتشار در تاریخ ۱۷ آبان ۱۴۰۴

انتشار نهایی در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۴۰۵

پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی

دوره ۵، شماره ۱، صفحه ۲۲-۱

شاپای الکترونیکی: ۲۹۸۱-۱۷۵۹

اثربخشی بسته ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر بر تعارض زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره شهر تهران

مجیدرضا رجبی^۱، نظام هاشمی^۲، ابوطالب سعادت‌ی شامیر^۳

۱. گروه روان‌شناسی عمومی، واحد بین الملل کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، کیش، ایران

۲. گروه روانشناسی عمومی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران

۳. گروه روان‌شناسی تربیتی و شخصیت، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: nh13450217@yahoo.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی/اصیلی

نحوه استناد به این مقاله:

رجبی، مجیدرضا، هاشمی، نظام، سعادت‌ی شامیر، ابوطالب. (۱۴۰۵). اثربخشی بسته ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر بر تعارض زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره شهر تهران. *پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی*. ۵(۱)، ۲۲-۱.

© ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف: هدف پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی بسته آموزشی ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی مبتنی بر هوش متبلور ماهر در کاهش تعارضات زناشویی و بهبود کیفیت روابط زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره شهر تهران بود.

روش‌شناسی: این پژوهش از نوع نیمه‌تجربی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل و مرحله پیگیری بود. جامعه آماری شامل کلیه زوجین دارای مشکلات ارتباطی مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. نمونه شامل ۴۰ زوج بود که به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جای گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپنیر و پرسشنامه تعارضات زناشویی ثنایی ذاکر بود. گروه آزمایش طی ۱۷ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت آموزش بسته «هوش متبلور ماهر» قرار گرفت که مؤلفه‌هایی نظیر هوش هیجانی، اجتماعی، معنوی، تحلیلی و فراشناختی را دربرمی‌گرفت. گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ تحلیل شد. یافته‌ها: نتایج آزمون تی همبسته و تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر نشان داد که میانگین نمرات تعارض زناشویی در گروه آزمایش به طور معناداری در پس‌آزمون و مرحله پیگیری کاهش یافت ($p < 0.05$)، در حالی که در گروه کنترل تغییری مشاهده نشد. اثر مداخله در تمامی زیرمقیاس‌های تعارض زناشویی شامل کاهش همکری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش‌های هیجانی، جلب حمایت فرزندان، رابطه با خویشاوندان خود، رابطه با خویشاوندان همسر و جداسازی امور مالی نیز معنادار بود. همچنین، اثر مداخله در مرحله پیگیری حفظ گردید که نشانگر پایداری تأثیر بسته آموزشی است. نتیجه‌گیری: نتایج بیانگر آن است که بسته ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر می‌تواند به عنوان مداخله‌ای مؤثر و چندوجهی در کاهش تعارضات زناشویی و ارتقای سازگاری و کیفیت زندگی زوجین مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: تعارضات زناشویی، توانمندی‌های روانی-شناختی، سازگاری زناشویی، هوش متبلور، مداخله آموزشی.

مقدمه

خانواده یکی از بنیادی‌ترین نهادهای اجتماعی است که سلامت و پایداری آن نقش تعیین‌کننده‌ای در رشد روانی، عاطفی و اجتماعی انسان دارد. در قلب این نهاد، رابطه‌ی زناشویی به‌عنوان هسته‌ی اصلی ساختار خانواده قرار دارد؛ رابطه‌ای که در صورت برخورداری از کیفیت بالا، می‌تواند زمینه‌ساز رضایت از زندگی، رشد فردی، و سلامت روانی زوجین باشد. با این حال، تغییرات فرهنگی، اقتصادی و فناوری در دهه‌های اخیر، پایداری این رابطه را با چالش‌های قابل توجهی مواجه ساخته است (Tasew & Getahun, 2021). افزایش نرخ طلاق، نارضایتی زناشویی و تعارضات میان‌فردی از جمله پیامدهای این تحولات است که بسیاری از پژوهشگران را به سوی شناسایی عوامل مؤثر بر مدیریت و کاهش تعارضات زناشویی سوق داده است (Dillon et al., 2015).

در ادبیات روان‌شناسی خانواده، تعارض زناشویی به‌عنوان فرایندی پویا و چندوجهی تعریف می‌شود که از تعامل ناکارآمد میان دو فرد با نیازها، انتظارات و هیجانات متفاوت ناشی می‌گردد (Shakeri et al., 2019). این تعارض‌ها می‌توانند از مسائل روزمره مانند مدیریت مالی و تقسیم وظایف تا مسائل پیچیده‌تر همچون سبک‌های ارتباطی و تفاوت‌های ارزشی و اعتقادی را شامل شوند (Zarei Mahmoodabadi et al., 2011). بر اساس یافته‌های پژوهش‌های مقایسه‌ای، منبع اصلی تعارض در روابط زوجین اغلب نه در وجود اختلاف نظر، بلکه در نحوه‌ی تنظیم هیجانات و کیفیت گفت‌وگو در هنگام اختلاف است (Frye et al., 2020). در همین راستا، پژوهشگران بر این باورند که آموزش مهارت‌های شناختی و هیجانی می‌تواند به بهبود سازگاری زناشویی و پیشگیری از چرخه‌های منفی تعامل کمک کند (Markman & Halford, 2005). درک مؤلفه‌های شناختی و روانی مؤثر در پویایی روابط زناشویی از رهگذر نظریه‌های هوش انسانی نیز توسعه یافته است. نظریه‌ی جامع کتل-هورن-کارول (CHC) با تفکیک میان هوش سیال و هوش متبلور، بینش جدیدی در زمینه‌ی توانمندی‌های شناختی انسان ارائه می‌دهد (Schneider & McGrew, 2012). هوش سیال به ظرفیت حل مسائل جدید و پردازش سریع اطلاعات اشاره دارد، در حالی که هوش متبلور حاصل تجارب، دانش، و توانایی‌های آموخته‌شده است که در موقعیت‌های پیچیده‌ی اجتماعی و هیجانی به کار گرفته می‌شود (Schneider & McGrew, 2018). از منظر نظری، هوش متبلور نه تنها بازتابی از تجربه‌ی شناختی، بلکه ترکیبی از فراشناخت، تحلیل منطقی، درک اجتماعی و خودتنظیمی هیجانی است (Saadati Shamir & Zainab Zahmatkesh, 2022).

پژوهش‌های جدید در حوزه‌ی زوج‌درمانی نشان داده‌اند که توسعه‌ی هوش متبلور می‌تواند به بهبود کیفیت ارتباطات زناشویی و کاهش تعارض‌ها کمک کند، زیرا این نوع هوش به زوجین امکان می‌دهد تا در موقعیت‌های بحرانی با تکیه بر دانش، همدلی و تفکر تحلیلی تصمیم‌گیری کنند (Duncker et al., 2015). برای مثال، استفاده از مؤلفه‌های فراشناختی و تحلیلی در فرآیند تعارض، منجر به بازنگری شناختی در برداشت‌ها و واکنش‌های هیجانی می‌شود؛ عاملی که در پژوهش‌های فری و همکاران (۲۰۲۰) نیز به‌عنوان یکی از پیش‌شرط‌های رضایت زناشویی معرفی شده است (Frye et al., 2020). افزون بر این، پژوهش‌های فرگوسن و کارانتزاس (۲۰۲۳) تأکید می‌کند که خودتنظیمی و تنظیم متقابل در روابط عاشقانه نقش کلیدی در ثبات رابطه و کاهش واکنش‌های هیجانی شدید دارد (Ferguson & Karantzas, 2023).

در سطح کاربردی، آموزش مؤلفه‌های روانی-شناختی نظیر هوش هیجانی، اجتماعی، معنوی و تحلیلی در قالب بسته‌های آموزشی ساختاریافته می‌تواند به‌طور قابل توجهی کیفیت روابط زناشویی را بهبود بخشد (Bahrami Hidayati et al., 2023). این رویکرد برخلاف مداخلات سنتی مبتنی بر رفتار، از رویکردی کل‌نگر بهره می‌گیرد که به جای تمرکز بر علائم ظاهری تعارض، به بازسازی الگوهای شناختی و هیجانی زیربنایی در تعاملات زوجین می‌پردازد (Shafaghi et al., 2024). مداخله‌های شناختی-رفتاری که بر اصلاح باورهای ناکارآمد و آموزش مهارت‌های حل مسئله تأکید دارند نیز در این چارچوب جای می‌گیرند و می‌توانند به‌عنوان مؤلفه‌های مکمل در ارتقاء هوش متبلور به کار روند.

از منظر فرهنگی، مطالعات تطبیقی نشان داده‌اند که ریشه‌های تعارض زناشویی در جوامع مختلف به زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی زوجین وابسته است. برای نمونه، دیلون و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود بر روی پنج فرهنگ مختلف دریافتند که درک اجتماعی و ارزش‌های فرهنگی در نحوه‌ی بروز تعارض نقش مهمی ایفا می‌کند (Dillon et al., 2015). در جوامعی که روابط خویشاوندی گسترده و وابستگی‌های اجتماعی قوی‌تر است، تعارض‌های زناشویی اغلب به صورت بین‌خانوادگی بروز می‌یابند (Rezapour Mirsaleh et al., 2022). این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های داخلی نیز هم‌راستا است که نشان داده‌اند تعاملات خانوادگی گسترده و فشارهای فرهنگی می‌تواند مدیریت تعارض را دشوارتر سازد و نیاز به آموزش مهارت‌های خودآگاهی اجتماعی و فرهنگی را برجسته کند (Habibollahi Naja fabadi & Zare Nistanak, 2023).

در سال‌های اخیر، مفهوم هوش هیجانی به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های کلیدی هوش متبلور در ادبیات روابط زوجی جایگاه ویژه‌ای یافته است. پژوهش چرنیس و آدلر (۲۰۲۳) نشان داد که پرورش هوش هیجانی موجب ارتقای همدلی، خودآگاهی، و مهارت‌های ارتباطی در تعاملات بین‌فردی می‌شود (Chemis & Adler, 2023). یافته‌های مشابهی نیز در پژوهش پارساکیا و همکاران (۲۰۲۳) گزارش شد که نشان دادند هوش هیجانی در روابط زوجین نه تنها به درک بهتر نیازهای هیجانی طرف مقابل کمک می‌کند، بلکه به طور غیرمستقیم در کاهش تعارضات زناشویی مؤثر است (Parsakia et al., 2023). این رابطه در پژوهش ناوابینژاد و همکاران (۲۰۲۴) نیز با نقش میانجی‌گر هوش هیجانی در پیوند بین تعارضات زناشویی و تمایل به خیانت زناشویی تأیید شد (Navabinejad et al., 2024).

در حوزه‌ی زوج‌درمانی، پژوهشگران متعددی به ضرورت طراحی بسته‌های آموزشی چندوجهی تأکید کرده‌اند که بتواند مؤلفه‌های شناختی، هیجانی و فرهنگی را هم‌زمان پوشش دهد (Matoff, 2018). بسته‌های آموزشی مبتنی بر تجرب زیسته، همچون برنامه‌های آموزش زندگی پایدار، نیز در کاهش تعارضات و افزایش صمیمیت عاطفی نتایج قابل توجهی نشان داده‌اند (Bahrami Hidayi et al., 2023). از سوی دیگر، یافته‌های اسپامر و همکاران (۲۰۲۵) در بستر فرهنگی آفریقا تأکید دارد که تاب‌آوری زناشویی و معنویت می‌تواند به عنوان منابع مقابله‌ای مؤثر در مدیریت تعارض‌ها مورد استفاده قرار گیرد (Spaumer et al., 2025).

در سطح نظری، مدل چندبعدی هوش متبلور ماهر که بر اساس نظریه‌ی CHC طراحی شده است، ابعاد شخصیتی-هیجانی، اجتماعی-فرهنگی، حرکتی و سعادت‌محور را شامل می‌شود (Saadati Shamir & Zainab Zahmatkesh, 2022). این مدل با تلفیق نظریه‌های شناختی و روان‌اجتماعی، بستری برای توسعه‌ی توانمندی‌های فراشناختی، تصمیم‌گیری تحلیلی، همدلی، و درک معنوی فراهم می‌سازد؛ مؤلفه‌هایی که در سازگاری زناشویی و رضایت زناشویی نقش تعیین‌کننده دارند (Putnam, 2000).

همچنین پژوهش‌های جدیدتر نشان داده‌اند که ناهماهنگی میان نقش‌های خانوادگی و شغلی و کاهش انسجام در مناسک خانوادگی می‌تواند سطح تعارضات زناشویی را افزایش دهد (Nguyen et al., 2025). در چنین شرایطی، توانایی استفاده از مؤلفه‌های هوش متبلور به زوجین کمک می‌کند تا از تجرب زیسته‌ی خود برای بازسازی روابط استفاده کرده و بین ابعاد مختلف زندگی تعادل برقرار کنند. از این منظر، تقویت هوش متبلور را می‌توان نوعی «درمان شناختی-هیجانی» مبتنی بر تجربه دانست که هم ابعاد درون‌فردی و هم بین‌فردی رابطه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Darbani & Parsakia, 2022).

در ادامه‌ی این جریان پژوهشی، لوتفی (۲۰۲۵) در مطالعه‌ی تطبیقی نشان داد که آموزش‌های غنی‌سازی زناشویی بر اساس مدل اولسون و رویکردهای چندوجهی لازاروس، نسبت به مداخلات سنتی اسلامی‌محور، تأثیر بیشتری بر بهبود مهارت‌های حل مسئله، افزایش رضایت زناشویی و کاهش تعارضات دارد (Lotfi, 2025). این یافته‌ها، همراه با پژوهش تازه‌ی اسپامر (۲۰۲۵) درباره‌ی تاب‌آوری زناشویی، نشان می‌دهند که تلفیق رویکردهای شناختی-فرهنگی و هیجانی در مداخلات آموزشی می‌تواند منجر به پایداری رابطه و کاهش بروز تعارض شود.

افزون بر این، پژوهش شفقی و همکاران (۲۰۲۴) با تمرکز بر درمان شناختی-رفتاری نشان داد که تقویت تعهد زناشویی و مهارت‌های مدیریت تعارض از طریق آموزش شناختی می‌تواند یکی از مؤثرترین راهکارها برای جلوگیری از نارضایتی زناشویی باشد (Shafaghi et al., 2024). این یافته‌ها هم‌راستا با نتایج زارعی محمودآبادی و همکاران (۲۰۱۱) است که آموزش فنون مشاوره‌ی شناختی را در بهبود عملکرد خانواده و روابط زوجین مؤثر دانستند (Zarei Mahmoodabadi et al., 2011).

در مجموع، شواهد نظری و تجربی به روشنی بیانگر آن است که تقویت مؤلفه‌های شناختی-هیجانی از طریق آموزش ساختاریافته می‌تواند ابزاری مؤثر برای پیشگیری و درمان تعارضات زناشویی باشد. از سوی دیگر، نظریه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی پاتنام (۲۰۰۰) نیز با تأکید بر اعتماد و پیوندهای اجتماعی، چارچوبی مکمل برای درک نقش هوش اجتماعی و فرهنگی در روابط زناشویی فراهم می‌کند (Putnam, 2000). این پیوند میان هوش متبلور و انسجام اجتماعی می‌تواند راهگشای توسعه‌ی مداخلات چندبعدی برای ارتقاء سلامت خانواده در جوامع معاصر باشد. بر اساس مجموعه‌ی مبانی نظری و یافته‌های پژوهشی یادشده، می‌توان نتیجه گرفت که توسعه‌ی بسته‌های آموزشی مبتنی بر هوش متبلور، به‌ویژه در قالب «بسته ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر»، می‌تواند به‌عنوان الگویی بومی و علمی برای کاهش تعارضات زناشویی در زوجین ایرانی به کار رود. هدف این پژوهش بررسی اثربخشی بسته ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر بر کاهش تعارضات زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره شهر تهران است.

مواد و روش پژوهش

این پژوهش از نوع مطالعات نیمه‌تجربی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل و مرحله پیگیری بود. جامعه آماری شامل تمامی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناسی شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. روش نمونه‌گیری در این مطالعه، خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود و پس از انجام غربالگری اولیه، شرکت‌کنندگان به‌صورت تصادفی ساده در دو گروه آزمایش (۲۰ زوج) و کنترل (۲۰ زوج) جای گرفتند. مبنای انتخاب حجم نمونه، ملاحظات آماری پژوهش‌های پیشین در حوزه روان‌شناسی تجربی و همچنین معیار حداقلی اثر معنادار در تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر با استفاده از نرم افزار جی پاور^۱ بود که نشان داد تعداد ۲۰ زوج در هر گروه برای دستیابی به توان آماری کافی (حداقل ۰.۸) مناسب است.

پس از اجرای پیش‌آزمون در هر دو گروه، گروه آزمایش در برنامه مداخله‌ای «بسته ارتقاء توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر» شرکت نمود. این بسته شامل ۱۷ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در طی ۷ هفته بود که با فاصله زمانی دو جلسه در هفته و در فضای مراکز مشاوره تحت نظارت پژوهشگر برگزار شد. محتوای این جلسات بر اساس مؤلفه‌های طراحی‌شده در مدل چندوجهی هوش متبلور تدوین شده بود که شامل آموزش‌های ساختاری در حوزه‌های هوش هیجانی، هوش اجتماعی، معنوی، تحلیلی، فراشناختی، فرهنگی و مدیریتی بود. هر جلسه با فعالیت‌هایی نظیر ایفای نقش، تحلیل موقعیت، گفت‌وگوهای همدلانه، تمرین‌های خودآگاهی و بحث گروهی همراه بود. در مقابل، گروه کنترل هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکرد و صرفاً در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری (یک ماه پس از اتمام جلسات) مورد ارزیابی قرار گرفت. برای حفظ انسجام اجرای طرح، همه جلسات آموزشی توسط پژوهشگر اصلی برگزار گردید و شرایط محیطی، زمان برگزاری و نحوه اجرای جلسات برای تمامی شرکت‌کنندگان گروه آزمایش یکسان در نظر گرفته شد.

معیارهای ورود به پژوهش شامل: تمایل هر دو عضو زوج برای شرکت در برنامه و تکمیل فرم رضایت‌نامه آگاهانه، مراجعه به مرکز مشاوره طی سه ماه اخیر، حداقل یک سال سابقه زندگی مشترک، سن بین ۲۵ تا ۴۵ سال، نداشتن اختلالات روان‌پزشکی شدید (بر اساس

¹ G*Power

تشخیص بالینی یا مصرف داروهای روان‌گردان)، عدم شرکت در کارگاه‌ها یا برنامه‌های مشاوره‌ای مشابه در شش ماه گذشته، و داشتن حداقل مدرک دیپلم برای هر دو نفر بود. معیارهای خروج از مطالعه عبارت بودند از: غیبت بیش از دو جلسه در طول فرایند مداخله، انصراف یکی از اعضای زوج از ادامه همکاری، عدم تکمیل کامل پرسش‌نامه‌ها در هر یک از مراحل سه‌گانه، بروز تنش شدید یا بحران خانوادگی در طول برنامه، و شروع هرگونه درمان روان‌شناختی موازی خارج از کنترل پژوهشگر.

پرسشنامه تعارضات زناشویی^۱ (MCQ) به وسیله ثنایی ذاکر و علاقبند (۲۰۰۹) با هدف سنجیدن هفت بعد اصلی تعارضات زوجین تدوین شد. پرسشنامه شامل ۴۲ پرسش بوده بر اساس تجارب بالینی در ایران به منظور سنجیدن تعارضات زوجین تهیه و تنظیم شده است. ابعاد مورد سنجش در این پرسش‌نامه شامل: ۱- کاهش همکاری (سؤالات ۳، ۹، ۱۹، ۲۱، ۲۷). ۲- کاهش رابطه جنسی (سؤالات ۴، ۱۰، ۱۵، ۲۸، ۳۳). ۳- افزایش واکنش‌های هیجانی (سؤالات ۵، ۱۱، ۱۶، ۲۲، ۲۹، ۳۴، ۳۹، ۴۱). ۴- افزایش جلب حمایت فرزند (سؤالات ۷، ۱۸، ۲۴، ۳۱، ۳۶). ۵- افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود (سؤالات ۶، ۱۲، ۱۷، ۲۳، ۳۰، ۳۵). ۶- کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان (سؤالات ۱ و ۱۹، ۲۵، ۳۷، ۴۰، ۴۲). ۷- جدا کردن امور مالی از یکدیگر (سؤالات ۲، ۸، ۱۳، ۲۰، ۲۶، ۳۲، ۳۸). نمره گذاری پرسشنامه بر اساس یک مقیاس لیکرت پنج تایی شامل همیشه (۵ امتیاز)، اکثراً (۴ امتیاز)، گاهی (۳ امتیاز)، بندرت (۲ امتیاز) و هرگز (۱ امتیاز) است. بیش‌ترین نمره کل پرسشنامه ۲۱۰ و کم‌ترین آن ۴۲ است. در بررسی روایی و پایایی ابزار حاضر آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه روی یک گروه ۳۲ نفری برابر با ۰/۵۳ بود. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۱ بوده است. همچنین اعتبار بازآزمایی این پرسشنامه از یک گروه ۳۰ نفری ۰/۷۴ محاسبه شد. محتوای مولفه‌های پرسشنامه به گونه‌ای تهیه شده که با متغیر مورد نظر ارتباط نزدیک و مستقیم دارد. بنابراین، از نظر روایی پرسشنامه می‌توان به روایی محتوایی آن استناد کرد (Shafaghi et al., 2024).

بسته ارتقا توانمندی‌های روانی - شناختی هوش متبلور ماهر: این بسته مداخله روانی- تربیتی هوش متبلور بر اساس مبنای نظری نظریه کتل-هورن-کارول^۲ ساخته شده است که بعد از انجام تحلیل عاملی نظریه فوق چهار هوش بزرگ بدست آمدند. این بسته در ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تنظیم شده است که فاصله اجرای بین هر جلسه باید حداقل دو روز باشد و محتوای جلسات و تکالیف مربوط به هر جلسه در داخل بسته آورده شده است تا قابلیت تکرار پذیری این بسته را افزایش دهد. هر کدام از این هوش‌ها ریز مولفه‌های داشتند که در پروتکل به شکل کامل گزارش شدند (پیوست ۱). این آزمون دارای چهار هوش بزرگ شامل ۱- هوش شخصیتی- هیجانی (هوش شخصیتی، هوش هیجانی) ۲- هوش اجتماعی- فرهنگی (هوش اجتماعی، هوش فرهنگی، هوش مدیریتی، هوش معنوی، هوش اقتصادی، هوش فلسفی) ۳- هوش جنبشی- حرکتی (هوش ورزشی، هوش فنی) و ۴- هوش سعادت (هوش تحلیلی، هوش عملی، هوش خلاق و هوش فراشناختی) است (Saadati, Shamir & Zainab Zahmatkesh, 2022).

در راستای آزمون فرضیه‌های پژوهش حاضر و نیز تجزیه و تحلیل آماری از روش‌های آمار پارامتریک توصیفی و استنباطی استفاده شد. ابتدا در بخش توصیفی اطلاعاتی از وضعیت دموگرافیک آزمودنی‌ها شامل سن و سابقه ازدواج و متغیرهای اندازه‌گیری شده ارائه شد. در مرحله بعد به منظور کاربرد آمار استنباطی ابتدا وضعیت توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون آماری شاپیرو-ویلک بررسی و پس از تایید توزیع طبیعی به منظور بررسی تغییرات درون گروه از آزمون آماری تی همبسته و به منظور بررسی تفاوت‌های بین گروهی از آزمون آماری تحلیل واریانس با اندازه‌گیرهای مکرر استفاده و برای تعیین محل تفاوت از آزمون تعقیبی بونفرونی استفاده شد. تمامی تجزیه و تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزارهای آماری SPSS نسخه ۲۷ با سطح معناداری $\alpha \leq 0/05$ انجام شد.

¹ Marital Compatibility Questionnaire

² Kotl-Horn-Carroll

یافته‌ها

پیش از پرداختن به تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا گزارشی توصیفی از وضعیت دموگرافیکی و متغیرهای اندازه‌گیری شده به تفکیک دو گروه آزمایش و کنترل در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری ارائه می‌گردد.

جدول ۱

میانگین و انحراف معیار سن و سابقه ازدواج مشارکت‌کنندگان

گروه	متغیر	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
آزمایش	سن	۴۰	۲۵	۴۴	۳۳.۳۲	۴.۷۹۵
	سابقه ازدواج	۴۰	۱	۱۲	۵.۳۰	۳.۱۵۶
کنترل	سن	۴۰	۲۵	۴۶	۳۳.۳۲	۴.۷۹۵
	سابقه ازدواج	۴۰	۱	۱۲	۵.۲۵	۳.۲۱۷

جدول ۱، میانگین و انحراف معیار سن و سابقه ازدواج شرکت‌کنندگان در دو گروه آزمایش و کنترل را نشان می‌دهد که بیانگر هم‌تایی نسبی گروه‌ها از نظر این متغیرهاست. در ادامه بخش دیگری از آمار توصیفی مرتبط با تعارضات زناشویی و زیرمقیاس‌های آن در جدول ۲ گزارش می‌شود.

جدول ۲

میانگین و انحراف معیار تعارضات زناشویی و زیرمقیاس‌های آن به تفکیک گروه و مرحله اندازه‌گیری

گروه	متغیر	مرحله	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
آزمایش	کاهش همکاری	پیش‌آزمون	۴۰	۱۰	۲۵	۱۶.۶۴	۴.۵۵۲
		پس‌آزمون	۴۰	۰	۱۸	۸.۴۴	۴.۱۶۱
		پیگیری	۴۰	۰	۱۷	۸.۷۵	۳.۹۲۲
	کاهش جنسی	پیش‌آزمون	۴۰	۷	۲۵	۱۷.۲۵	۴.۰۳۲
		پس‌آزمون	۴۰	۰	۱۷	۶.۹۹	۴.۱۲۵
		پیگیری	۴۰	۱	۱۸	۸.۲۹	۳.۷۶۰
	افزایش هیجانی	پیش‌آزمون	۴۰	۱۲	۳۹	۲۸.۲۵	۵.۹۶۲
		پس‌آزمون	۴۰	۳	۲۲	۱۲.۹۵	۳.۴۸۰
		پیگیری	۴۰	۴	۲۳	۱۳.۴۲	۴.۳۰۸
	افزایش حمایت فرزند	پیش‌آزمون	۴۰	۸	۲۵	۱۷.۶۵	۴.۲۱۳
		پس‌آزمون	۴۰	۲	۱۵	۷.۸۳	۲.۹۹۱
		پیگیری	۴۰	۱	۱۹	۹.۲۲	۴.۲۹۸
	افزایش خویشاوندان خود	پیش‌آزمون	۴۰	۱۱	۳۰	۲۱.۴۵	۴.۵۱۲
		پس‌آزمون	۴۰	۱	۱۹	۱۰.۶۲	۴.۶۵۴
		پیگیری	۴۰	۵	۲۰	۱۲.۵۴	۳.۵۰۴
	کاهش خویشاوندان همسر	پیش‌آزمون	۴۰	۱۲	۲۹	۲۰.۵۷	۴.۵۲۸
		پس‌آزمون	۴۰	۳	۱۶	۸.۷۷	۳.۵۸۷
		پیگیری	۴۰	۰	۲۱	۱۰.۵۰	۴.۲۷۷
		پیش‌آزمون	۴۰	۱۴	۳۵	۲۴.۸۴	۵.۰۴۹

۲۰۳۳	۱۰۵۰	۱۵	۵	۴۰	پس‌آزمون	جدا کردن امور مالی	کنترل
۴۴۴۵	۱۲۴۳	۲۱	۲	۴۰	پیگیری		
۱۲۷۳۳	۱۴۶۶۴	۱۷۳	۱۲۰	۴۰	پیش‌آزمون	تعارضات زناشویی (کل)	کنترل
۱۰۳۰۹	۶۶۱۰	۸۵	۴۴	۴۰	پس‌آزمون		
۱۱۵۷۸	۷۵۱۶	۹۵	۵۱	۴۰	پیگیری	کاهش همکاری	کنترل
۲۰۹۵۶	۱۲۳۲	۱۹	۶	۴۰	پیش‌آزمون		
۲۸۱۱	۱۲۳۴	۱۹	۷	۴۰	پس‌آزمون	کاهش رابطه جنسی	کنترل
۳۰۱۲۴	۱۲۴۹	۱۹	۶	۴۰	پیگیری		
۲۸۷۸	۱۲۲۵	۱۹	۵	۴۰	پیش‌آزمون	افزایش واکنش هیجانی	کنترل
۳۰۳۰۵	۱۲۶۶	۱۸	۵	۴۰	پس‌آزمون		
۲۰۹۷۱	۱۲۴۹	۲۰	۶	۴۰	پیگیری	افزایش حمایت فرزند	کنترل
۳۰۴۴۵	۱۹۴۱	۲۷	۱۱	۴۰	پیش‌آزمون		
۳۰۳۶۸	۱۹۷۸	۲۷	۱۱	۴۰	پس‌آزمون	افزایش رابطه خویشاوندان خود	کنترل
۳۰۶۲۴	۱۹۸۵	۲۷	۱۰	۴۰	پیگیری		
۳۰۲۳۴	۱۳۰۷	۱۹	۵	۴۰	پیش‌آزمون	افزایش حمایت فرزند	کنترل
۳۰۲۱۱	۱۲۷۳	۱۹	۴	۴۰	پس‌آزمون		
۳۰۳۶۶	۱۲۹۲	۱۹	۴	۴۰	پیگیری	افزایش رابطه خویشاوندان خود	کنترل
۳۰۲۰۰	۱۵۷۴	۲۳	۹	۴۰	پیش‌آزمون		
۳۰۲۹۰	۱۵۹۲	۲۲	۱۰	۴۰	پس‌آزمون	کاهش رابطه خویشاوندان	کنترل
۳۰۶۵۲	۱۶۳۲	۲۴	۸	۴۰	پیگیری		
۳۰۵۵۴	۱۴۹۸	۲۳	۷	۴۰	پیش‌آزمون	افزایش رابطه خویشاوندان	کنترل
۳۰۷۹۳	۱۴۸۱	۲۳	۶	۴۰	پس‌آزمون		
۳۰۶۴۰	۱۴۸۸	۲۳	۶	۴۰	پیگیری	افزایش رابطه خویشاوندان	کنترل
۲۰۷۲۵	۱۸۱۶	۲۵	۱۱	۴۰	پیش‌آزمون		
۲۰۹۹۶	۱۸۰۸	۲۴	۱۱	۴۰	پس‌آزمون	افزایش رابطه خویشاوندان	کنترل
۲۰۸۹۷	۱۷۹۰	۲۵	۱۱	۴۰	پیگیری		
۹۰۷۶۷	۱۰۵۹۳	۱۲۷	۸۹	۴۰	پیش‌آزمون	تعارضات زناشویی (کل)	کنترل
۹۰۹۹۶	۱۰۶۳۳	۱۲۸	۸۷	۴۰	پس‌آزمون		
۹۰۵۹۴	۱۰۶۸۵	۱۲۹	۸۹	۴۰	پیگیری		کنترل

پیش از تحلیل اصلی داده‌ها و بررسی اثربخشی مداخله، پیش‌فرض‌های آماری لازم برای به‌کارگیری آزمون‌های پارامتریک مورد ارزیابی قرار گرفت. به‌منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون شاپیرو-ویلک استفاده شد. نتایج این آزمون نشان داد که مقادیر تمامی متغیرهای وابسته در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با توزیع نرمال همخوانی دارند ($P > 0/05$)، که حاکی از رعایت پیش‌فرض نرمالیتی است. همچنین برای آزمون همگنی واریانس‌ها، از آزمون لوین بهره گرفته شد. نتایج حاصل از این تحلیل نیز نشان‌دهنده برقراری فرض همسانی واریانس‌ها در بین گروه‌ها بود ($P > 0/05$). بنابراین، پیش‌فرض‌های لازم برای انجام تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر فراهم بود و امکان تفسیر معنادار نتایج آزمون‌های اصلی فراهم گردید. ابتدا به منظور بررسی تغییرات درون‌گروهی در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون، از آزمون تی همبسته استفاده شد (جدول ۳).

جدول ۳

مقایسه نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون تعارضات زناشویی در دو گروه آزمایش و کنترل با آزمون تی همبسته

گروه	متغیر	t	df	Sig
آزمایش	کاهش همکاری	۷.۹۵۲	۳۹	.۰۰۰
	کاهش رابطه جنسی	۱۱.۰۴۶	۳۹	.۰۰۰
	افزایش واکنش هیجانی	۱۳.۹۲۶	۳۹	.۰۰۰
	افزایش جلب حمایت فرزند	۱۲.۵۱۱	۳۹	.۰۰۰
	افزایش رابطه خویشاوندان خود	۱۰.۰۷۹	۳۹	.۰۰۰
	کاهش رابطه خویشاوندان همسر	۱۴.۹۲۲	۳۹	.۰۰۰
	جدا کردن امور مالی	۱۵.۵۹۲	۳۹	.۰۰۰
	تعارضات زناشویی (کل)	۳۳.۴۲۰	۳۹	.۰۰۰
	کاهش همکاری	-۱.۱۵	۳۹	.۹۰۹
	کاهش رابطه جنسی	-۱.۶۱۵	۳۹	.۱۱۴
کنترل	افزایش واکنش هیجانی	-۱.۶۷۴	۳۹	.۱۰۲
	افزایش جلب حمایت فرزند	۱.۵۶۹	۳۹	.۱۲۵
	افزایش رابطه خویشاوندان خود	-۰.۹۶۶	۳۹	.۳۴۰
	کاهش رابطه خویشاوندان همسر	۰.۷۱۹	۳۹	.۴۷۶
	جدا کردن امور مالی	۰.۳۹۸	۳۹	.۶۹۳
	تعارضات زناشویی (کل)	-۰.۷۹۲	۳۹	.۴۳۳

نتایج آزمون تی همبسته در جدول ۳ نشان داد که در گروه آزمایش و در تمامی زیرمقیاس‌های مرتبط با تعارضات زناشویی آموزش بسته ارتقا توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر توانسته اثر مثبت و معناداری بر تعارضات زناشویی داشته باشد ($P < ۰/۰۵$) حال آنکه در گروه کنترل تفاوت معناداری یافت نشد ($P > ۰/۰۵$). در ادامه به منظور بررسی تغییرات بین گروهی و بررسی اثرات ماندگاری مداخلات مورد استفاده از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر استفاده گردید (جدول ۴).

جدول ۴

نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر برای تعیین اثرات گروه (آزمایش-کنترل) در زمان (پیش-پس و پیگیری)

متغیر	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	Sig	اندازه اثر
کاهش همکاری	۸۸۳.۲۰۳	۲	۴۴۱.۶۰۲	۴۶.۹۴۶	.۰۰۰	.۳۷۶
کاهش رابطه جنسی	۱۳۳۸.۴۴۲	۲	۶۶۹.۲۲۱	۷۶.۰۳۴	.۰۰۰	.۴۹۴
افزایش واکنش هیجانی	۳۱۸۸.۷۱۵	۲	۱۵۹۴.۳۵۷	۱۴۶.۵۰۲	.۰۰۰	.۶۵۳
افزایش جلب حمایت فرزند	۱۰۶۷.۵۶۹	۲	۵۳۳.۷۸۴	۶۷.۵۲۷	.۰۰۰	.۴۶۴
افزایش رابطه خویشاوندان خود	۱۴۲۳.۵۳۹	۲	۷۱۱.۷۷۰	۷۱.۵۰۱	.۰۰۰	.۴۷۸
کاهش رابطه خویشاوندان همسر	۱۵۸۱.۸۰۹	۲	۷۹۰.۹۰۵	۹۹.۵۴۱	.۰۰۰	.۵۶۱
جدا کردن امور مالی	۲۳۶۷.۰۱۵	۲	۱۱۸۳.۵۰۸	۱۱۳.۳۷۴	.۰۰۰	.۵۹۲
تعارضات زناشویی (کل)	۷۹۰۹۸.۵۳۸	۲	۳۹۵۴۹.۲۶۹	۵۴۴.۷۷۲	.۰۰۰	.۸۷۵

نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر نشان داد که بین گروه‌ها در مراحل مختلف اندازه‌گیری در تمامی زیرمقیاس‌های تعارضات زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد که به منظور تعیین محل تفاوت از آزمون تعقیبی بونفرونی استفاده گردید (جدول ۵).

جدول ۵

مقایسه دو به دو مراحل برای تعیین محل تفاوت با استفاده از آزمون تعقیبی بونفرونی

مرحله	اختلاف میانگین	خطای استاندارد	Sig
پیش‌آزمون (۱)	پس‌آزمون (۲)	۷.۲۰۸	۰.۴۷۱
پیگیری (۳)	۶.۳۳۲	۰.۶۳۱	۰.۰۰۰
پس‌آزمون (۲)	پیش‌آزمون (۱)	-۷.۲۰۸	۰.۴۷۱
پیگیری (۳)	-۸.۷۶	۰.۴۰۴	۰.۱۰۰

نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی در جدول ۵ نشان داد که بین مراحل پیش‌آزمون با پس‌آزمون و پیگیری تفاوت معناداری وجود دارد ($P < ۰/۰۵$). همچنین بین نتایج مرحله پس‌آزمون با پیگیری تفاوت معناداری یافت نشد ($P > ۰/۰۵$). بر اساس نتایج به دست آمده فرض پژوهش مبنی بر اثرگذاری بسته ارتقا توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر بر تعارضات زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره تایید و فرض صفر رد می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که بسته‌ی آموزشی ارتقای توانمندی‌های روانی-شناختی هوش متبلور ماهر تأثیری معنادار بر کاهش تعارضات زناشویی و بهبود عملکرد رابطه‌ی زوجین داشته است. نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر و آزمون تی همبسته نشان داد که تمامی مؤلفه‌های تعارض زناشویی از جمله کاهش همکاری، کاهش رابطه‌ی جنسی، افزایش واکنش‌های هیجانی، افزایش جلب حمایت فرزند، کاهش روابط با خویشاوندان همسر و دوستان و جداسازی امور مالی، پس از اجرای مداخله در گروه آزمایش به‌طور معناداری کاهش یافته و این اثرات در مرحله‌ی پیگیری نیز پایدار بوده است. این یافته بیانگر اثربخشی و ماندگاری بسته‌ی آموزشی هوش متبلور ماهر در بهبود روابط زوجین است. از منظر روان‌شناختی، چنین تأثیری را می‌توان ناشی از افزایش خودآگاهی، تقویت مهارت‌های تحلیلی و بهبود تنظیم هیجانی دانست که درون‌مایه‌ی اصلی این مداخله را تشکیل می‌دهد (SaadatiShamir & Zainab Zahmatkesh, 2022; Schneider & McGrew, 2018). در واقع، این بسته از طریق آموزش ابعاد مختلف هوش متبلور شامل هوش هیجانی، اجتماعی، معنوی و تحلیلی، موجب فعال‌سازی ظرفیت‌های شناختی-هیجانی در زوجین شده و به آنان کمک کرده است تا در موقعیت‌های تعارض‌آمیز، به‌جای واکنش‌های هیجانی، از رویکردی تحلیلی، آگاهانه و همدلانه استفاده کنند (Bahrami Hidaji et al., 2023; Chernis & Adler, 2023).

این یافته‌ها همسو با پژوهش‌های متعدد پیشین است که اثربخشی مداخلات چندوجهی و آموزشی را در کاهش تعارضات زناشویی و افزایش رضایت رابطه‌ای تأیید کرده‌اند. به‌عنوان نمونه، پژوهش بهرامی هیدجی و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که بسته‌ی آموزشی زندگی پایدار مبتنی بر تجربه‌ی زیسته‌ی زوجین توانست صمیمیت عاطفی، سازگاری زناشویی و کاهش تعارض را در زوجها تقویت کند (Bahrami Hidaji et al., 2023). این یافته مشابه الگوی مشاهده‌شده در پژوهش حاضر است که نشان می‌دهد آموزش‌های ساختاریافته‌ی شناختی-هیجانی، اگر در قالب جلسات گروهی و با تمرکز بر مهارت‌های هوش متبلور ارائه شوند، می‌توانند تحولی عمیق در سبک تعامل زوجین ایجاد کنند. افزون

بر آن، پژوهش فرگوسن و کارانتزاس (۲۰۲۳) با تأکید بر نقش خودتنظیمی و تنظیم متقابل در روابط عاشقانه، دریافت که زوج‌هایی که توانایی بیشتری در کنترل واکنش‌های هیجانی خود و درک موقعیت هیجانی شریک زندگی‌شان دارند، در مدیریت تعارض موفق‌ترند (Ferguson & Karantzas, 2023). در همین راستا، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که یکی از مؤثرترین مؤلفه‌های بسته‌ی آموزشی، آموزش هوش هیجانی و مهارت‌های تنظیم هیجان بوده است؛ امری که همسو با مدل‌های نظری هوش متبلور و یافته‌های چرنیس و آدلر (۲۰۲۳) درباره‌ی نقش هوش هیجانی در تعاملات بین‌فردی است (Chernis & Adler, 2023).

از منظر نظری، نتایج این پژوهش به‌خوبی با مبانی مدل کتل-هورن-کارول (CHC) و مفهوم هوش متبلور همخوان است. مطابق با این نظریه، هوش متبلور بازتابی از دانش، تجربه و مهارت‌هایی است که از تعامل مستمر با محیط اجتماعی و فرهنگی حاصل می‌شود (Schneider & McGrew, 2012, 2018). آموزش مهارت‌های شناختی و تحلیلی در چارچوب این مدل، موجب فعال‌سازی ظرفیت‌های تفکر منطقی و خودآگاهی در روابط بین‌فردی می‌گردد؛ فرایندی که در این مطالعه منجر به کاهش رفتارهای دفاعی و واکنش‌های هیجانی شده است. نتایج پژوهش دانکر و همکاران (۲۰۱۵) نیز حاکی از آن است که مداخلات شناختی می‌توانند عملکرد روانی-شناختی افراد را بهبود بخشند و به ارتقای تصمیم‌گیری و کنترل هیجانی کمک کنند (Duncker et al., 2015). در همین راستا، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که هوش تحلیلی و فراشناختی دو مؤلفه‌ی کلیدی در ایجاد تغییر در نحوه‌ی مواجهه‌ی زوجین با تعارض‌ها بوده‌اند. به بیان دیگر، این بسته با تمرکز بر آموزش تفکر تحلیلی و بازنگری شناختی، موجب تغییر در نحوه‌ی پردازش اطلاعات هیجانی شده است؛ پدیده‌ای که فری و همکاران (۲۰۲۰) نیز آن را در تحلیل دوسویه‌ی زوجین درباره‌ی تنظیم هیجان و رضایت زناشویی گزارش کردند (Frye et al., 2020).

در بعد اجتماعی-فرهنگی، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که میزان وابستگی زوجین به خانواده‌های اصلی و دخالت خویشاوندان در امور زناشویی پس از مداخله کاهش یافت. این نتیجه به‌ویژه در فرهنگ‌های جمع‌گرایانه‌ای مانند ایران اهمیت دارد که روابط خویشاوندی نقش تعیین‌کننده‌ای در ساختار خانواده دارد. نتایج این بخش همسو با پژوهش‌های رضاپور میرصالح و همکاران (۲۰۲۲) است که عوامل اولیه‌ی تعارض زناشویی در زوجین تازه‌ازدواج‌کرده را شناسایی کرده و بر نقش فشارهای خویشاوندی و روابط بین‌خانوادگی در افزایش سطح تعارض تأکید کردند (Rezapour Mirsaleh et al., 2022). کاهش این عامل در پژوهش حاضر را می‌توان نتیجه‌ی آموزش مؤلفه‌های هوش اجتماعی، فرهنگی و معنوی دانست که به زوجین کمک کرده تا ضمن درک بهتر تفاوت‌های فرهنگی، مرزهای ارتباطی سالم‌تری را در روابط خانوادگی برقرار کنند. این یافته‌ها با نظریه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی پاتنام (۲۰۰۰) نیز هم‌راستا است، زیرا این نظریه بر اهمیت پیوندهای اعتماد و شبکه‌های اجتماعی در حفظ انسجام روابط تأکید دارد (Putnam, 2000).

افزون بر این، یافته‌های پژوهش حاضر درباره‌ی کاهش رفتارهای هیجانی و بهبود سازگاری زناشویی با نتایج پژوهش حبیب‌اللهی نجف‌آبادی و زارع نیستانک (۲۰۲۳) نیز هم‌راستا است؛ در مطالعه‌ی آنان، آموزش هیجان‌مدار و واقعیت‌درمانی موجب افزایش سازگاری و صمیمیت زناشویی زنان ناباور شد (Habibollahi Naja fabadi & Zare Nistanak, 2023). این شباهت نشان می‌دهد که رویکردهای آموزشی مبتنی بر شناخت و هیجان، صرف‌نظر از گروه هدف، در بهبود کیفیت روابط زناشویی مؤثرند. از سوی دیگر، مطالعه‌ی شفقی و همکاران (۲۰۲۴) نیز نقش درمان شناختی-رفتاری در تقویت تعهد زناشویی و مدیریت تعارض را مورد تأیید قرار داد (Shafaghi et al., 2024). نتایج حاضر در راستای همین الگو است؛ زیرا نشان می‌دهد که آموزش مؤلفه‌های شناختی-تحلیلی هوش متبلور موجب بازسازی الگوهای تفکر و کاهش تفسیرهای منفی در روابط زناشویی می‌شود.

همچنین، در تحلیل داده‌های این پژوهش مشخص شد که یکی از ابعاد اثرگذار بسته‌ی آموزشی، بهبود مهارت‌های همدلی و هم‌فهمی در زوجین است. زوج‌هایی که درک بالاتری از احساسات و افکار یکدیگر پیدا کردند، تعارض‌های خود را با گفت‌وگو و همدلی جایگزین

واکنش‌های دفاعی کردند. چنین سازوکاری با یافته‌های پژوهش پارساکیا و همکاران (۲۰۲۳) هم‌راستا است که نشان داد هوش هیجانی از طریق درک متقابل و تنظیم متقابل هیجان‌ها، به کاهش تعارضات زناشویی کمک می‌کند (Parsakia et al., 2023). از منظر مکانیسمی، هوش هیجانی و اجتماعی به‌عنوان اجزای اساسی هوش متبلور، نقشی دوگانه در کاهش تنش‌ها دارند: از یک سو موجب کاهش برانگیختگی هیجانی در هنگام تعارض می‌شوند، و از سوی دیگر، ظرفیت شناختی برای حل مسئله و گفت‌وگوی منطقی را تقویت می‌کنند (Chernis & Adler, 2023; Ferguson & Karantzas, 2023).

یافته‌های پژوهش حاضر از لحاظ فرهنگی نیز با مطالعات بین‌المللی همخوان است. در پژوهش اسپامر و همکاران (۲۰۲۵) بر روی زوج‌های آفریقایی، نشان داده شد که عوامل تاب‌آوری زناشویی نظیر معنویت، همکاری و همدلی، مدیریت مؤثر تعارض‌ها را تسهیل می‌کند (Spaumer et al., 2025). مشابه این یافته، آموزش مؤلفه‌های هوش معنوی و فرهنگی در بستگی در بستر خانواده‌های بریتانیایی و ویتنامی با فشارهای روانی و تعارضات اجتماعی شد. از سوی دیگر، نتایج پژوهش نگوین و همکاران (۲۰۲۵) در بستر خانواده‌های بریتانیایی و ویتنامی نیز نشان داد که تضاد نقش‌های خانوادگی و شغلی و کاهش مناسک خانوادگی منجر به افزایش تعارضات زناشویی می‌شود (Nguyen et al., 2025). در این زمینه، آموزش مؤلفه‌های هوش متبلور می‌تواند با ارتقای تعادل شناختی-هیجانی در زوجین، تأثیر تعارضات بیرونی را تعدیل کند.

از منظر نظری، پژوهش حاضر علاوه بر تأیید مبانی مدل CHC، با نتایج پژوهش‌های شناختی-درمانی نیز همسو است. متاف (۲۰۱۸) تأکید کرده است که یکپارچه‌سازی درمان‌های شناختی با رویکردهای پویشی کوتاه‌مدت می‌تواند اثربخشی مداخلات روان‌درمانی را افزایش دهد (Matoff, 2018). بستگی هوش متبلور ماهر نیز با تلفیق مؤلفه‌های شناختی، هیجانی و اجتماعی، الگویی تلفیقی از درمان‌های مبتنی بر ذهن و رفتار فراهم کرده است. همچنین یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش دربانی و پارساکیا (۲۰۲۲) که نشان دادند مشاوره‌ی مبتنی بر نقاط قوت موجب افزایش عزت‌نفس و کاهش تعارضات زنان متأهل می‌شود، مطابقت دارد (Darbani & Parsakia, 2022). این تطابق تأیید می‌کند که تقویت مؤلفه‌های درونی و توانمندی‌های روانی-شناختی می‌تواند راهکاری مؤثر برای درمان مشکلات زناشویی باشد.

در نهایت، یافته‌های پژوهش حاضر مؤید این است که آموزش مؤلفه‌های هوش متبلور موجب تغییر پایدار در ساختار شناختی-هیجانی زوجین می‌شود. مطابق با دیدگاه پاتنام (۲۰۰۰)، روابط سالم اجتماعی بر پایه‌ی اعتماد، ارتباط و تعامل متقابل استوار است، و این مؤلفه‌ها دقیقاً همان عناصری هستند که از طریق آموزش‌های چندوجهی در این بسته تقویت می‌شوند (Putnam, 2000). بر همین اساس، بستگی آموزشی هوش متبلور ماهر می‌تواند به‌عنوان مداخله‌ای جامع برای ارتقای تاب‌آوری زناشویی، افزایش صمیمیت، و کاهش تعارضات در نظر گرفته شود.

با وجود نتایج قابل‌توجه، پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی همراه بوده است. نخست، نمونه‌ی مورد مطالعه محدود به زوجین مراجعه‌کننده به کلینیک‌های مشاوره در شهر تهران بود و بنابراین تعمیم نتایج به سایر مناطق فرهنگی یا جمعیت‌های متفاوت نیازمند احتیاط است. دوم، روش گردآوری داده‌ها مبتنی بر خودگزارش‌دهی بود که ممکن است تحت‌تأثیر سوگیری پاسخ‌دهی یا تمایل اجتماعی قرار گرفته باشد. سوم، دوره‌ی پیگیری تنها یک ماه پس از مداخله انجام شد و لذا پایداری اثرات در بلندمدت نیازمند بررسی‌های تکمیلی است. افزون بر این، پژوهش حاضر متغیرهایی مانند سبک دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و رضایت جنسی را کنترل نکرد که می‌توانند بر میزان تعارض زناشویی اثرگذار باشند.

پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده با دوره‌های پیگیری طولانی‌تر (شش ماه تا یک سال) به ارزیابی پایداری اثرات بستگی هوش متبلور بپردازند. همچنین پیشنهاد می‌شود این بسته در گروه‌های مختلف مانند زوجین جوان، سالمندان یا زوج‌های در آستانه‌ی طلاق مورد آزمون

قرار گیرد تا دامنه‌ی کاربردی آن گسترش یابد. مقایسه‌ی اثربخشی این مداخله با سایر درمان‌های مبتنی بر هیجان، رفتار یا رویکردهای سیستمی نیز می‌تواند به شفاف‌سازی موقعیت نظری آن در میان مدل‌های زوج‌درمانی کمک کند. علاوه بر این، بررسی نقش میانجی متغیرهایی مانند همدلی، تنظیم هیجان و سرمایه‌ی اجتماعی در تبیین اثر مداخله می‌تواند زمینه‌ساز پژوهش‌های آینده باشد.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که بسته‌ی آموزشی هوش متبلور ماهر می‌تواند به‌عنوان ابزار آموزشی در مراکز مشاوره، کلینیک‌های خانواده، و برنامه‌های آموزش پیش از ازدواج مورد استفاده قرار گیرد. ادغام این بسته در سیاست‌های آموزش خانواده در نهادهایی نظیر سازمان بهزیستی، آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها می‌تواند نقش مهمی در کاهش نرخ طلاق و ارتقای سلامت روانی خانواده‌ها ایفا کند. همچنین استفاده از این بسته در قالب کارگاه‌های گروهی برای مشاوران و درمانگران خانواده می‌تواند به‌عنوان روشی استاندارد برای تقویت مهارت‌های شناختی-هیجانی در زوج‌درمانی به کار رود. این مداخله با تأکید بر تفکر تحلیلی، خودآگاهی و تنظیم هیجان، بستری برای ایجاد روابط سالم، سازگار و پایدار در جامعه فراهم می‌سازد.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در این پژوهش ما را یاری نمودند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است. پژوهش حاضر با نظارت کامل کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌الملل کیش و با دریافت کد اخلاق (IR. IAU.TNB.REC.1404.112) انجام شد.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

پیوست ۱. بسته مداخله روانی- تربیتی هوش متبلور به تفکیک جلسات (سعادت‌ی شامیر و زحمتکش، ۱۴۰۱)				
جلسه	موضوع	محتوای جلسه	تکالیف	زمان
اول	معرفی هوش‌های چهارگانه متبلور ماهر	۱- آشنایی با شرکت کنندگان ۲- سنجش خط پایه و اجرای پیش‌آزمون ۳- امضای قرارداد رفتاری شرکت در پژوهش ۴- تعیین زمان حضور برای سنجش خط پایه و شروع مداخله ۵- ایجاد انگیزه برای مشارکت فعال در فرایند درمان ۶- مروری بر ساختار جلسات، قوانین و مقررات مربوط به آموزش هوش متبلور ماهر ۷- برقراری ارتباط و ارزیابی اولیه ۸- بیان قواعد گروه (رازداری، محرمانه بودن، احترام و گوش دادن و)	۱- پرسش از هوش‌های چهارگانه ۲- اصلاح جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
دوم	هوش شخصیتی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش شخصیتی ۳- توضیح هوش شخصیتی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش شخصیتی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
سوم	هوش هیجانی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش هیجانی ۳- توضیح هوش هیجانی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش هیجانی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش هیجانی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
چهارم	هوش اجتماعی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش اجتماعی ۳- توضیح هوش اجتماعی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش اجتماعی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش اجتماعی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه

پنجم	هوش فرهنگی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش فرهنگی ۳- توضیح هوش فرهنگی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش فرهنگی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش فرهنگی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
ششم	هوش معنوی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش معنوی ۳- توضیح هوش معنوی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش معنوی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش معنوی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
هفتم	هوش اقتصادی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش اقتصادی ۳- توضیح هوش اقتصادی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش اقتصادی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش اقتصادی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
هشتم	هوش مدیریتی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش مدیریتی ۳- توضیح هوش مدیریتی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش مدیریتی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش مدیریتی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	۹۰ دقیقه
نهم	هوش فلسفی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش فلسفی ۳- توضیح هوش فلسفی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش فلسفی با استفاده از مثالهای واقعی	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش فلسفی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها	

		۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶-ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	
دهم	هوش ورزشی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش ورزشی ۳- توضیح هوش ورزشی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش ورزشی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶-ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش ورزشی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
یازدهم	هوش فنی-مهندسی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش فنی-مهندسی ۳- توضیح هوش فنی-مهندسی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش فنی-مهندسی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶-ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش فنی-مهندسی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
دوازدهم	هوش شناختی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش شناختی ۳- توضیح هوش شناختی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش شناختی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶-ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش شناختی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
سیزدهم	هوش تحلیلی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش تحلیلی ۳- توضیح هوش تحلیلی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش تحلیلی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخ‌های آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶-ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش تحلیلی ۳- اصلاح و تفسیر جواب‌های آزمودنی‌ها یا تقویت آنها

چهاردهم	هوش فراشناختی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش فراشناختی ۳- توضیح هوش فراشناختی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش فراشناختی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش فراشناختی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
پانزدهم	هوش خلاق	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش خلاق ۳- توضیح هوش خلاق به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش شخصیتی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش خلاق ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
شانزدهم	هوش عملی	۱- مرور تکالیف جلسه قبل و اصلاح رفتارها یا خطاها در صورت نیاز ۲- پرسیدن سوالات مربوط به هوش عملی ۳- توضیح هوش عملی به آزمودنی‌ها ۴- توضیح خواستن از آزمودنی‌ها برای توضیح هوش عملی با استفاده از مثالهای واقعی ۵- تایید یا اصلاح پاسخهای آزمودنی‌ها و دادن فرصت به آزمودنی‌ها جهت تفسیر بیشتر پاسخ‌ها ۶- ارائه تفسیرهای بیشتر به آزمودنی‌ها و اصلاح یا تکمیل پاسخ آزمودنی‌ها ۶- ارائه تکلیف و تمرین برای کار در خانه	۱- پرسش سوالات مربوط به هوش عملی ۳- اصلاح و تفسیر جوابهای آزمودنی‌ها یا تقویت آنها
هفدهم	جمع بندی	مرور تکالیف کلیه جلسات و اصلاح اشکالات	

References

- BahramiHidaji, H., Alkbari, B., & Moghtader, L. (2023). The Effectiveness of an Educational Package for Sustainable Living Based on the Lived Experience of Couples on Their Emotional Intimacy, Marital Adjustment, and Reduction of Marital Conflicts. *Journal of Behavioral Science Research*, 21(2), 304-316. <https://rbs.mui.ac.ir/article-1-1532-en.html>
- Chernis, C., & Adler, M. (2023). *Promoting emotional intelligence in organizations*. Association for Talent Development. https://books.google.com/books/about/Promoting_Emoional_Intelligence_in_Orga.html?id=4PnJEAAAQBAJ
- Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2022). The Effectiveness of Strength-Based Counseling on the Self-Esteem of Marital Conflicted Women. *PWJ*, 3(1), 46-55. <https://doi.org/10.61838/kman.pwj.3.1.5>
- Dillon, L. M., Nowak, N., Weisfeld, G. E., Weisfeld, C. C., Shattuck, K. S., Imamoğlu, O. E., Butovskaya, M., & Shen, J. (2015). Sources of marital conflict in five cultures. *Evolutionary Psychology*, 13(1), 1-15. <https://doi.org/10.1177/147470491501300101>
- Duncker, D., Friedel, K., König, T., Schreyer, H., Lüsebrink, U., Duncker, M., Oswald, H., Klein, G., & Gardiwal, A. (2015). Cardiac resynchronization therapy improves psycho-cognitive performance in patients with heart failure. *EP Europace*, 17(9), 1415-1421. <https://doi.org/10.1093/europace/euv005>

- Ferguson, E. K., & Karantzas, G. C. (2023). The roles of self-regulation and partner regulation on romantic relationship quality. *Family Process*, 62(1), 406-422. <https://doi.org/10.1111/famp.12782>
- Frye, N., Ganong, L., Jensen, T., & Coleman, M. (2020). A dyadic analysis of emotion regulation as a moderator of associations between marital conflict and marital satisfaction among first-married and remarried couples. *Journal of Family Issues*, 41(12), 2328-2355. <https://doi.org/10.1177/0192513X20935504>
- Habibollahi Najafabadi, F., & Zare Nistanak, M. (2023). Comparing the Effectiveness of Emotion-Focused Approach with Reality Therapy on Increasing Adjustment, Marital Intimacy, and Sexual Function of Infertile Women: A Quasi-Experimental Study. <https://doi.org/10.61186/jrums.22.6.597>
- Lotfi, Z. (2025). Comparison of the Effectiveness of Olson's Marital Enrichment Training, Lazarus's Multimodal Therapy, and Islamic Approach-Based Marital Skills Training on Marital Satisfaction and Conflicts Among Couples. *Aftj*, 6(1), 89-99. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.6.1.10>
- Markman, H. J., & Halford, W. K. (2005). International perspectives on couple relationship education. *Family Process*, 44(2), 139-146. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2005.00049.x>
- Matoff, M. (2018). Circumstances to integrate acceptance and commitment therapy with short-term psychodynamic psychotherapies. *Cogent Psychology*, 5(1), 1453595. <https://doi.org/10.1080/23311908.2018.1453595>
- Navabinejad, S., Rostami, M., & Parsakia, K. (2024). The Mediating Role of Emotional Intelligence In The Relationship Between Marital Conflicts And Tendency To Marital Infidelity In Couples. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, 5(1), 1-8. <https://doi.org/10.61838/kman.jarac.5.1.1>
- Nguyen, T. M., Mikolajczak, M., Wang, W., Le, H. T., & Roskam, I. (2025). Work-Family Conflict and Enrichment, Family Routines and Rituals Meaning, and Parental Burnout in UK and Vietnamese Families. *Journal of marital and family therapy*, 51(3). <https://doi.org/10.1111/jmft.70056>
- Parsakia, K., Rostami, M., & Saadati, S. M. (2023). The Relationship between Emotional Intelligence and Marital Conflicts Using Actor-Partner Interdependence Model. *Journal of Psychosociological Research in Family and Culture*, 1(1), 23-28. <https://doi.org/10.61838/kman.jprfc.1.1.6>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and Schuster. <https://doi.org/10.1145/358916.361990>
- Rezapour Mirsaleh, Y., Mosayebi, M., Khandaghi, Z., & Nazemi, B. (2022). Identifying and Leveling Factors Affecting Early Marital Conflicts in Newly Married Couples Using an Interpretive Structural Modeling (ISM) Approach. *Journal of Family Research*, 17(4), 541-560. <https://doi.org/10.52547/JFR.17.4.541>
- Saadati Shamir, E., & Zainab Zahmatkesh, Y. (2022). Introducing an Instrument: Development and Standardization of the First Version of the Maher Multifaceted Fluid Intelligence Test (MMFIT) for Children Aged 7 to 9 Years. *Health and Early Childhood Education*, 8(3), 57-84. <https://jeche.ir/article-1-85-en.html>
- Schneider, W. J., & McGrew, K. S. (2012). The Cattell-Horn-Carroll model of intelligence. In D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (pp. 99-144). The Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2012-09043-004>
- Schneider, W. J., & McGrew, K. S. (2018). The Cattell-Horn-Carroll theory of cognitive abilities. In D. P. Flanagan & E. M. McDonough (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (pp. 73-163). The Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2018-36604-003>
- Shafaghi, A., Esfahani, B., Shekarachi, N., & Aram, M. (2024). The Role of Cognitive Behavioral Therapy (CBT) on Marital Commitment and Management of Interpersonal Conflicts in Couples. *Journal of Cognition, Behavior, Learning*, 1(2), 157-170. <https://doi.org/10.61838/jcbl.1.2.10>
- Shakeri, S. S., Shabani, J., Sharbaf, H. A., & Aghili, S. M. (2019). Mediating role of attitude towards betrayal and marital conflict in relation between using virtual social networks and emotional divorce. *Journal of Community Health Research*. <https://doi.org/10.18502/jchr.v8i4.2077>
- Spaumer, A., Mavhandu-Mudzusi, A. H., & Adewoye, S. E. (2025). Marital Resilience Factors That Enhance Conflict Management in Black African Marriages in South Africa: An Afro-Centric Perspective. *E-Journal of Religious and Theological Studies*, 25-36. <https://doi.org/10.38159/erats.20251113>
- Tasew, A. S., & Getahun, K. K. (2021). Marital conflict among couples: The case of Durbete town, Amhara Region, Ethiopia. *Cogent Psychology*, 8(1), 1903127. <https://doi.org/10.1080/23311908.2021.1903127>
- Zarei Mahmoodabadi, H., Younesi, S. J., Ahmadi, S. A., Bahrami, F., Etemadi, A., & Fatehizadeh, M. S. (2011). The Effect of Cognitive Counseling Techniques Training on Improving Family Function in Incompatible Couples. *Research in Education and Learning*, 8(2), 185-196. https://tlr.shahed.ac.ir/article_2320.html?lang=en